

Kulturdepartementet

103 33 Stockholm

Yttrande över En ny radio- och TV-lag (SOU 2008:116) – Slutbetänkande från AV-utredningen

Ert dnr Ku2008/2231/MFI

Sammanfattning

Radio- och TV-verket tillstyrker i stort de förslag och delar de bedömningar som lämnas i utredningen och som rör Radio- och TV-verkets verksamhetsområde.

Verket vill särskilt framföra följande

- Motiven för tillståndsplikt för marksänd radio och TV får alltså anses giltiga bl.a. för att stödja de mediepolitiska målen.
- Det bör klargöras vilken rättslig verkan ett beslut om registrering av sändningsverksamhet enligt 2 kap. 3 § har.
- Vid tillståndsgivning av marksänd TV bör vid urvalet även beaktas de sökandes vilja att sända med mest effektiv teknik och vilja att ha tilläggs-tjänster för personer med funktionsnedsättning.
- Motiven för villkor om ägande enligt 4 kap. 11 § bör ses över. Villkoren om ägande bör även synkroniseras med möjligheten att överlåta tillstånd.
- Verket tillstyrker förslag om föreskrifter om krav på tillgänglighet för personer med funktionsnedsättningar. Tillsynen av de föreskrifter som ska utfärdas av Radio- och TV-verket bör dock läggas på verket och inte på Granskningsnämnden för radio och TV.
- Lagens bestämmelser gäller för beställ-TV men inte för beställradio och i den fortsatta beredningen bör utredas om inte lagen även bör gälla för den senare.
- Verket delar utredningens bedömning att de nya reglerna kommer att medföra ett utökat resursbehov för verket även med hänsyn till att verkets uppgifter även kan komma att utökas till att gälla tillsyn över föreskrifter om tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning.

Utvecklingen inom medieområdet

Radio- och TV-verket anser att en viktig utgångspunkt för den nya radio- och TV-lagen är att lagen ska kunna tillämpas på radio- och TV-sändningar under en överskådlig tid. Radio- och TV-verket har i uppdrag att följa medieutvecklingen. Radio- och TV- verket kan idag konstatera att TV och annan rörlig bild finns på

allt fler plattformar, och från allt fler leverantörer. Konsumenterna har idag påtagligt större valfrihet än för 5-10 år sedan avseende innehåll, tid och plats för konsumtionen av rörlig bild. Det är dock fortfarande traditionell linjär TV som dominerar. Samtidigt sker en ökning av det icke-linjära tittandet i alla grupper. Radio- och TV-verket delar utredningens bedömning att IP-TV är på stark frammarsch och att även webb-TV ökar. Fler och fler TV-program finns att tillgå via webben, exempelvis via SVT Play och TV4 Replay. Möjligheten att ladda ner radioprogram är också på frammarsch. För en medieanvändare är det viktigaste att få del av innehållet och sättet att få det växlar. Enligt verkets bedömning tar den föreslagna radio- och TV-lagen hand om det regleringsbehov som kan förväntas uppkomma av den ovan beskrivna utvecklingen av mediekonsumtion och -distribution. Motiven för tillståndplikt får alltså anses giltiga. Sändningsutrymmet är begränsat och måste fördelas på ett sätt som gynnar massmediernas oberoende, mångfald och tillgänglighet (se prop. 2007/08:08 sid. 40).

Verket har valt att lämna sitt yttrande med utgångspunkt från den föreslagna lagens uppställning.

1 kap. Lagens innehåll och tillämpningsområde

Radio- och TV-verket har inget att erinra mot den uppställning i kapitel som föreslås. Verket anser däremot att för att underlätta läsandet av lagtexten borde uppställningen av bestämmelserna för TV respektive ljudradions sändningsformer så långt som möjligt vara lika och även kapitelrubriker och underrubriker sammanfalla så långt som möjligt. Exempelvis används i 4 kap. i den föreslagna lagen underrubriken ”vem som beslutar om tillstånd” (3 §) medan det i andra kapitel uttrycks ”vem som ger tillstånd” (11 kap. 1 §, 12 kap. 3 § 13 kap. 1 §). Andra exempel är när det *krävs* tillstånd och när det *behövs* tillstånd. Även placeringen av lika bestämmelser i respektive kapitel skiljer sig delvis åt.

TV-sändningar och beställ-TV som lagen tillämpas på

3 §

I bestämmelsen regleras på vilka TV-sändningar och beställ-TV som lagen ska tillämpas. Enligt 1 p. tillämpas lagen om leverantören av medietjänsten är etablerad i Sverige enligt definitionen i artikel 2.3 AV-direktivet. För att reglerna ska vara lätta att överblicka föreslår verket att denna definition införlivas direkt i lagtexten. Verket är medvetet om att artikeln är lång men det synes än mer viktigt att den går att utläsa i lagen med hänsyn till att fler företag föreslås omfattas av lagen. Verket har inget att erinra mot att kriterierna 2 och 3 har bytt plats.

Föreskrifter om avgifter

7 §

I bestämmelsen hänvisas till koncessionsavgiftslagen. Verket anser dock att bestämmelserna om avgifter bör införlivas i den nya lagen i enlighet med det förslag som lämnas i slutbetänkandet från 2007 års utredning om kommersiell radio, Kommersiell radio – nya sändningsmöjligheter (SOU 2008:96).

2 kap. Information och registrering

Registrering och Register

2 – 3 §§

Syftet med en registreringsplikt är att både myndigheter och allmänheten behöver veta vilka som bedriver verksamhet som Sverige är ansvarigt för enligt AV-direktivet (s. 415 f). Ett beslut att inte registrera en anmälan eller att inte låta någon längre vara registrerad kan enligt lagförslaget inte överklagas. För en aktör torde det dock kunna finnas anledning att vilja bli registrerad i Sverige och därmed lyda under svensk lag. I betänkandet finns ingen utredning om konsekvenserna av att inte bli registrerad. Det saknas således bestämmelser om anmälan och registreringens rättsliga verkan. Enligt Radio- och TV-verkets mening är det oklart om radio- och TV-lagen ska gälla så länge som verksamheten är registrerad eller om en prövning ska göras om verksamheten uppfyller kraven för att lyda under radio- och TV-lagen vid varje aktuellt ärende. En jämförelse kan göras med vad som gäller för anmälan om databas och ansökan om utgivningsbevis enligt 1 kap. 9 § yttrandefrihetsgrundlagen. För databasanmälningar görs ingen prövning utan en anmälan innebär endast att en aktör uppfyllt sin skyldighet att anmäla verksamheten. Det är senare upp till i första hand JK att pröva om yttrandefrihetsgrundlagen gäller för verksamheten. Ett utfärdat utgivningsbevis innebär att verket gjort en prövning av verksamheten och att yttrandefrihetsgrundlagen gäller till dess att beviset återkallas även om verksamheten redan före en återkallelse inte uppfyller kraven för ett utgivningsbevis.

Verket anser att beslut om registrering bör vara en presumtion för att radio- och TV-lagen är tillämplig men att tillsynsmyndigheten ska kunna göra en ny bedömning vid varje enskilt ärende. Vidare måste en sådan prövning kunna göras i ett ärende om en eventuell överträdelse av bestämmelser i denna lag och som rör en leverantör av medieföretag som inte låtit anmäla sig för registrering. Verkets beslut att inte registrera sändningsverksamhet eller att återkalla en registrering bör kunna överklagas.

I 3 § första stycket hänvisas till 12 kap. 2 § men det bör istället hänvisas till 12 kap. 3 §. Det saknas hänvisning till att föra register över förordnade lokala kabelsändarorganisationer (9 kap. 7 §).

Vad som bör gälla för de som finns registrerade i dag, se under övergångsbestämmelserna.

3 kap. Definitioner

1 §

Definitionen lokalradio bör ändras till kommersiell radio i enlighet med förslagen från 2007 års utredning om kommersiell radio. Det bör även finnas med definitioner av digital och analog radio. Det saknas också en definition av den nya benämningen lokal kabelsändarorganisation. Verket anser dock att begreppet

bör vara när-TV-sammanslutning, se vidare nedan under *Vidaresändningar i kabelnät*.

TV-sändningar, beställ-TV och sökbar text-TV

4 kap. Tillstånd

Verket instämmer i bedömningen att de redovisade motiven för tillståndsplikt fortfarande är giltiga när det gäller marksänd TV. Vad gäller pushtjänster är det ett begrepp som används för både sändningar direkt till allmänheten och genom regelbundna utskick av skräddarsytt material till en enskild prenumerant. Verket delar utredningens bedömning att en pushtjänst som innebär att den som bedriver verksamheten samtidigt överför samma innehåll till samtliga användare (oavsett om användaren därefter kan välja att se innehållet vid olika tillfällen) utgör en TV-sändning i enlighet med AV-direktivet och att den därför också bör omfattas av radio- och TV-lagen.

När det behövs tillstånd

2 §

Verket tillstyrker förslaget om att även sökbar text-TV ska vara tillståndspliktigt. Verket delar vidare utredningens bedömning att tillstånd inte ska behövas för sändningar av mobil-TV som bedrivs inom andra frekvensområden än de som finns angivna i bestämmelsen.

Vem som beslutar om tillstånd

3 §

Ett förtydligande i lagtexten bör göras av vem som beslutar om tillstånd för sändningar till utlandet. I 11 kap 1 § föreslås att regeringen ger tillstånd att till utlandet sända ljudradioprogram.

Vad man ska beakta vid tillståndsgivningen

6 §

Bestämmelsen reglerar vad som ska beaktas vid tillståndsgivning av TV och sökbar text-TV. I bestämmelsen görs ingen åtskillnad av tillstånd som meddelas av regeringen eller av Radio- och TV-verket. Bestämmelsens motsvarar nuvarande 3 kap. 4 § och i förarbetena angavs följande. ”Eftersom regeringens tillståndsgivning är begränsad till sändningar som finansieras med TV-avgiften får bestämmelsen i praktiken betydelse endast för Radio- och TV-verket. Kriterierna överensstämmer i stora delar med de riktlinjer som riksdagen fastställde i samband med att de första digitala TV-sändningarna skulle påbörjas” (se prop. 1996/97:67 sid. 30). Om bestämmelsen saknar betydelse för tillstånd som meddelas av regeringen bör den enligt verkets mening inte omfatta sådana tillstånd. Det bör däremot övervägas om det inte bör finnas någon slags reglering om vad som ska beaktas även vid de tillstånd som lämnas av regeringen.

Vid urvalet ska bl.a. beaktas att sändningsutrymmet kan tas i anspråk för olika programtjänster så att sändningarna kommer att tilltala olika intressen och smakriktningar. Även de sökandes planer att erbjuda tilläggstjänster bör enligt verkets mening kunna beaktas vid urvalet. Exempel på sådana tilläggstjänster som bör kunna beaktas är de sökandes planer beträffande tilläggstjänster som syftar till att tillgängliggöra program för personer med funktionsnedsättning och andra tilläggstjänster som digital teknik möjliggör. Om det redan vid tillståndsgivningen tas hänsyn till om programbolaget avser att ha tilläggstjänster som syftar till att tillgängliggöra program för personer med funktionsnedsättning torde det främja utvecklingen av nu aktuella tjänster och villkoren kan också omfatta tjänster för dem med kognitiva funktionsnedsättningar. Utredningen påpekar (sid. 239) att tillståndshavarnas skyldigheter inte kan ändras under pågående tillståndperiod. Giltighetstiden för tillståndsvillkor får dock enligt 4 kap. 12 § vara kortare än tillståndperioden. Se vidare nedan under *Krav på tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning*, 5 kap. 12 §.

Verket anser vidare att man vid tillståndsgivningen ur frekvens effektivitetssynpunkt även ska beakta de sökandes vilja att utnyttja ny sändningsteknik. Ett effektivt nyttjande av frekvenserna innebär att fler tillstånd att sända TV kan beviljas. Komprimeringstekniken MPEG4 innebär att fler tillstånd att sända TV kan lämnas inom en mux än om komprimeringstekniken MPEG2 används. Utsändningstekniken DVB-T2 har ännu inte implementerats men skulle innebära att sändningstekniken effektiviserades ytterligare.

Villkor för tillstånd

9 §

Bestämmelsen reglerar vilka villkor som ett tillstånd att sända TV och sökbar text-TV får förenas med. Enligt AV-direktivet ska medlemsstaterna främja självreglering och utredningen menar att radio och TV lämpar sig väl för självreglering men att det är upp till varje programföretag att själv avgöra om en sådan utveckling bör inledas. Vidare sägs att en sådan ordning måste vara effektiv och det bör finnas en uppförandekod och ordning för hur överträdelser beivras samt att sanktionerna ska vara lika kännbara som de sanktioner som myndighet delar ut. Verket har inget att erinra mot en ökad självreglering men vill betona att det är viktigt att de kriterier som utredningen tar upp för en sådan organisation är uppfyllda. Vem som ska granska en tillståndshavares programinnehåll kan därmed komma att växla beroende på om man anslutit sig till ett sådant självregleringsorgan eller inte. Det finns ingen särskild lagbestämmelse för när förutsättningarna ska anses vara uppfyllda för att avstå från villkor och konsekvenserna av en avreglering synes inte tillräckligt belysta i utredningen. I den fortsatta beredningen bör fler riktlinjer anges för när en sådan organisation kan anses uppfylla kraven ovan och om det kan finnas flera olika sådana organisationer som ett programbolag kan ansluta sig till.

Enligt p. 4 kan ett tillstånd förenas med villkor om att sända sökbar text-TV i viss omfattning. Eftersom även sökbar text-TV föreslås bli tillståndspliktigt kan

denna punkt inte omfatta dem. Istället kan denna punkt läggas separat i ett andra stycke med förslagsvis följande lydelse.

Ett tillstånd att sända TV får också förenas med villkor om skyldighet att sända sökbar text-TV i viss omfattning.

11 §

Utredningen föreslår att det – liksom idag – ska få ställas villkor om att ägarförhållanden och inflytande i företag som får tillstånd inte får ändras mer än i begränsad omfattning. Bestämmelsen tillkom under en tid när medielandskapet såg annorlunda ut och när TV4 AB var det enda kommersiella programbolaget i det analoga marknätet. Nu när digitaliseringen av marknätet är genomförd sänder public service-företagen fem programtjänster och TV4 AB har inte längre någon särställning utan är ett av flera programbolag som verket beviljat tillstånd till. Verket har hittills gett tillstånd till sammanlagt 54 programtjänster, varav 40 nationella, i marknätet. Ett antal större aktörer dominerar marknaden. Eftersom bestämmelsen tillkom under en annan mediasituation bör motiven för en sådan bestämmelse ses över även om det alltfjämt kan finnas behov för en sådan form av reglering. Ett av urvalskriterierna för tillstånd är att verket ska fördela tillstånden till flera av varandra oberoende programföretag (4 kap. 6 § p 3). Nuvarande bestämmelser om ägarvillkor och eventuell återkallelse på grund av överträdelse av detta villkor har dock vissa begränsningar. Möjligheten att återkalla är begränsad med hänsyn till att verket inte får besluta om återkallelse om det får anses vara en alltför ingripande åtgärd. Anledningen till att möjligheten till återkallelse är begränsad är att man ska beakta yttrandefriheten.

Förutom att motiven för bestämmelsen enligt verket bör ses över bör även bestämmelsen synkroniseras med möjligheten att överlåta ett tillstånd till annan tillståndshavare, se nedan under överlåtelse av sändningstillstånd.

Överlåtelse av sändningstillstånd

15 §

Verket tillstyrker förslaget att tillstånd ska kunna överlåtas. Enligt 2 p får överlåtelse inte medges om ägarkoncentrationen bland dem som har tillstånd att sända TV och sökbar text-TV ökar i mer än *ringa omfattning*. Något exempel på vad som avses med ringa omfattning lämnas inte. Kriteriet ringa omfattning synes kunna vara alltför långtgående och mer än nödvändigt försvåra möjligheten att överlåta tillstånd. Vid en jämförelse med villkoret att ägarförhållandena och inflytandet i ett företag inte får ändras mer än i begränsad omfattning synes möjligheten att överlåta ett tillstånd till en annan tillståndshavare vara mer inskränkt än möjligheten att överlåta ett tillståndshavarbolags aktier till en annan tillståndshavare.

Avgifter för ansökan om tillstånd hos Radio- och TV-verket

17 §

Verket tillstyrker att avgift även får tas ut för ansökan om sökbar text-TV och medgivande av överlåtelse.

5. kap. Innehållet i TV-sändningar, beställ-TV och sökbar text-TV

Krav på tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning

12 §

Verket tillstyrker förslagen om att det i föreskrifter får meddelas skyldigheter att göra program tillgängliga för personer med funktionsnedsättningar och att det får avse tekniska hjälpmedel, såsom textning. Vidare tillstyrks att föreskrifter vad gäller public service-bolagen bör meddelas av regeringen medan föreskrifter i andra fall kan meddelas av Radio- och TV-verket. Det bör även utredas i vad mån föreskrifter behövs även för ljudradiosändningar.

Vissa remissinstanser var kritiska till radio- och TV-lagsutredningens förslag om föreskrifter och menade att tillgänglighetskrav istället kan meddelas i tillståndsvillkor. Verket instämmer i att det finns vissa fördelar med att reglera tillgänglighetstjänster i villkor med hänsyn till att det är fråga om begränsning i yttrandefriheten och att villkor är mer flexibla och ger programföretag möjlighet att påverka utformningen. Verket menar dessutom att om det redan vid tillståndsgivningen tas hänsyn till om programbolaget avser att ha tilläggstjänster som syftar till att tillgängliggöra program för personer med funktionsnedsättning torde det främja utvecklingen av nu aktuella tjänster och villkoren kan också omfatta tjänster för dem med kognitiva funktionsnedsättningar. Utredningen påpekar (sid 239) att tillståndshavarnas skyldigheter inte kan ändras under pågående tillståndperiod. Giltighetstiden för tillståndsvillkor får dock enligt 4 kap. 12 § vara kortare än tillståndperioden.

Ett tillstånd att sända TV får förenas med villkor som avser skyldighet att erbjuda de tilläggstjänster som angetts i ansökan och som har beaktats i tillståndprocessen. Verket vill här påpeka att TV4 AB i sina ansökningar åtog sig villkor om att tillgängliggöra program för personer med funktionsnedsättning och att även Hörselskadades Riksförbund (HRF) uttryckte önskemål om att just TV4:s sändningar skulle textas. TV4 AB har därför i sina tillståndsvillkor för flera kanaler följande villkor i 9 §.

TV4 AB ska utforma sändningarna på ett sådant sätt att de blir tillgängliga för funktionshindrade genom att texta alla icke direktsända rikssända svenska program samt under tillståndsperioden utveckla och börja använda metoder för att göra direktsändningar tillgängliga för hörselskadade.

Att reglera tillgänglighetskraven som vissa remissinstanser föreslog, enbart vid beviljande av tillstånd medför dock att sändningar som inte kräver tillstånd inte omfattas av sådana krav, t.ex. beställ-TV. Verket instämmer i att det är värdefullt att det ska gälla alla sändningarna men att det måste vara fråga om ett flexibelt regelsystem där hänsyn tas till olika aspekter såsom ekonomi, teknisk utrustning, antal tittare. Yttrandefrihetskommittén föreslår i sitt delbetänkande, SOU 2009:14, att det ska bli möjligt att i lag ställa krav på viss anpassning av TV-sändningar i kabel till personer med funktionshinder. Kommittén betonar dock att även inverkan på sändningsutrymmet i nätet av en skyldighet att göra trådsända program tillgängliga för personer med funktionshinder beaktas. En alltför omfattande skyldighet att använda sådana tekniker kan innebära väsentliga in-

skränkningar i möjligheterna att sända innehåll i nätet. Skyldigheten bör inte få bli så omfattande att sändningsutrymmet i trådnätet inskränks väsentligt. (aa. sid 276). I 3 kap. 1 § andra stycket YGL införs en ny punkt 4 som ger tillåtelse till regler i vanlig lag om skyldighet för den som i tråd sänder program i television att utforma sändningarna på ett sådant sätt att programmen genom textning, teckenspråkstolkning, syntolkning, uppläst text eller liknande teknik blir tillgängliga för personer med funktionshinder (298 f).

9 kap. Vidaresändningar i kabelnät

Förutom de kommentarer som ges nedan hänvisas till tidigare lämnade förslag i enlighet med rapporten Närradio och när-TV i fokus samt Verkets rapport Vidaresändningsplikt i kabelnät.

Vidaresändningsplikten omfattar inte längre enbart traditionella kabel-TV-nät och för att tydliggöra detta kan förslagsvis rubriken ändras till vidaresändning *i elektroniska kommunikationsnät*. Kapitlet innehåller förutom vidaresändningsplikt även bestämmelser om sändningsutrymme och förordnande av en lokal kabelsändarorganisation varför ett tillägg i rubriken kan göras med *m.m.*

Teknik som ska användas vid vidaresändning

3 §

Bestämmelsen avser att träffa SVT1 och SVT2. Ingen av dessa kanaler sänds längre ut med analog teknik, varför första meningens sista bisats bör lyda *om de sänds eller har sänds ut med analog teknik*. Det kan enligt verkets mening även ifrågasättas om denna bestämmelse är klar och tydlig eftersom det inte går att utläsa vilka kanaler som avses.

Sändningsutrymme för TV-program från lokala kabelsändarorganisationer

5 §

Verket föreslog i den ovan nämnda rapporten Närradio och när-TV i fokus att lokala kabelsändarföretag skulle byta namn till när-TV-sammanslutning. Utredningen anser att när-TV-sammanslutning är ett nytt begrepp vars innebörd kan väcka tvekan och föreslår istället lokal kabelsändarorganisation. Verket anser dock att både den föreslagna benämningen lokal kabelsändarorganisation och den nuvarande benämningen lokala kabelsändarföretag är långa och omständliga. Det finns även ett flertal kommersiella lokala kabelsändarföretag som sammanblandas med de förordnade. Enligt verkets mening är begreppet närradio mycket väl inarbetat och på vissa orter har sammanslutningar som närradio respektive kabel-TV börjat samarbeta. Verket vidhåller därför sitt förslag till namnbyte.

Verket instämmer i utredningens bedömning att det inte finns anledning att reglera sändningsområdet för dessa sändningar. Verket har i ett fall beviljat ett sändningsområde som omfattade tre kommuner, varav två av dessa var små. Kommunerna bedrev omfattande samarbete.

Krav på lokala kabelsändarorganisationer

Rubriken bör ändras till *Förordnande av när-TV-sammanslutning*.

7 §

I första stycket bör anges att det är Radio- och TV-verket som utfärdar förordnande. Om verkets förslag till förändringar genomförs, se under 5 §, bör även begreppet lokala kabelsändningar ses över.

Ljudradiosändningar

AV-direktivet omfattar inte ljudradiosändningar och det finns därför inget krav på att Sverige ska införa bestämmelser om t.ex. ”beställradio”. I den fortsatta beredningen bör det övervägas om beställtjänster som bara består av ljud ska omfattas av radio- och TV-lagen.

Förslagen om bestämmelser om ljudradiosändningar bör synkroniseras med de förslag som lämnats av 2007 års utredning om kommersiell radio. Av särskild vikt är att tillstånd att sända digital kommersiell radio föreslås lämnas av Radio- och TV-verket och att skilda urvalskriterier ska gälla för analog respektive digital radio. Verket hänvisar därför i denna del till lämnat remissvar över slutbetänkandet *Kommersiell radio – nya sändningsmöjligheter* (2008:96).

12 kap. Tillstånd att sända närradio

Verket tillstyrker att tillståndshavarkretsen utökas till trossamfund och organisatoriska delar av sådana samfund men enbart denna åtgärd torde inte medföra att antalet tillståndshavare kommer att öka i någon större omfattning. Verket hänvisar till tidigare lämnade förslag i enlighet med rapporten *Närradio och när-TV i fokus*. Uppgifterna i rapporten hänför sig till 2007. Det fanns då 1030 tillståndshavare för närradio men antalet har nu sjunkit till drygt 940 och tendensen är sjunkande. Det har från vissa håll framförts oro för att närradion kommersialiseras ytterligare om verkets förslag om utökad räckvidd och uppluckring av riksförbudet genomförs. Kommersialiseringen kan dock inte anses vara närradions huvudproblem utan istället att antalet tillståndshavare sjunker i rask takt. För att bryta denna trend så vidhåller verket sitt förslag i rapporten att det ska krävas *särskilda skäl*, och inte som nu *synnerliga skäl*, för att få ett större sändningsområde. Se vidare verkets förslag under 14 kap. 4 §.

En lagrådsremiss lämnades i februari 2009 om att avskaffa kårobligatoriet. För det fall det blir en lagändring och kårobligatoriet avskaffas måste 4 § första stycket 4 p. ses över.

14 kap. Innehållet i ljudradiosändningar

Program i närradio

4 §

Verket föreslog i sin rapport Närradio- och när-TV i fokus att riksförbudet skulle tas bort. Verket vidhåller denna inställning, särskilt mot bakgrund mot vad som anges ovan om att antalet tillståndshavare stadigt sjunker.

Gemensamma bestämmelser

16 kap. Granskning och tillsyn

Det har nyss kommit en departementspromemoria *Översyn av vissa mediemyndigheter – en effektivare administration* (DS 2009:4) som har betydelse för frågan om vem som ska ha tillsyn över olika villkor. Även om myndigheterna slås samman måste det tydligt framgå om ansvaret för tillsynen ska läggas på den föreslagna nybildade myndigheten, X-myndigheten, eller X-myndighetens granskningsnämnd för radio och TV.

Utredningen föreslår att Granskningsnämnden för radio och TV ska ha tillsyn över bestämmelserna om tillgänglighet. Yttrandefrihetskommittén har i sitt delbetänkande (SOU 2009:14) gjort bedömning att dessa tillgänglighetstjänster är att betrakta som tekniska hjälpmedel och därmed inte programrelaterade. Med hänsyn härtill och till att det normalt är den myndighet som utfärdar föreskrifter som också har tillsyn över bestämmelserna föreslår Radio- och TV-verket att verket ska ha tillsyn över dessa frågor. Vad gäller public service-företagen har det inte ansetts lämpligt att en myndighet utfärdar föreskrifter för deras verksamhet. Eftersom Granskningsnämnden handhar tillsynen över public service-företagen i stora delar bör nämnden även ha ansvar för tillsynen i denna del.

17 kap. Straff och särskilda avgifter

Föreläggande att följa bestämmelser

11 §

Genom förslaget att verket även ska ha tillsyn över de föreskrifter som verket utfärdar och Granskningsnämnden för de föreskrifter som utfärdas av regeringen, måste möjligheten att förelägga någon att följa bestämmelserna enligt punkten 4 ändras så att föreläggande kan meddelas av myndigheterna för respektive tillsynsområde.

20 kap. Överklagande

Radio- och TV-verkets beslut om tillstånd

Verkets beslut om att avslå anmälan om registrering enligt 2 kap. 2 § respektive beslut att avregistrera någon från registret bör kunna överklagas.

1§

Verket tillstyrker att beslut ska gälla omedelbart om något annat inte bestäms.

Övergångsbestämmelser

Radio- och TV-verket tillstyrker förslaget till övergångsbestämmelse att nuvarande tillståndshavare under innevarande tillståndsperiod ska ha rätt att i begränsad omfattning sända sökbar text-TV.

I övergångsbestämmelserna bör även regleras i vad mån de företag som har fullgjort sin anmälningsskyldighet enligt nuvarande lagstiftning ska göra en förnyad anmälan om sändningsverksamhet som ska prövas av verket.

Ekonomiska konsekvenser

Radio- och TV-verket delar utredningens bedömning att de nya reglerna kommer att medföra ett utökat resursbehov, framför allt för verksamheten att pröva och registrera viss sändningsverksamhet och att utfärda föreskrifter om tillgänglighet. Radio- och TV-verkets förslag om att verket även ska ha tillsynsansvar över dessa föreskrifter kommer också att leda till utökade kostnader i form av hantering av anmälningar och bedriva tillsyn. Verket har tidigare inte bedrivit denna form av tillsyn och måste därför upprätta rutiner och utrustning för på vad sätt program ska hämtas in och granskas. Härtill kommer ett stort behov av information om det nya regelverket. Som ovan nämnts har verket inlett ett fördjupat samarbete med Granskningsnämnden för radio och TV. Arbetet syftar till såväl effektivisering som kvalitetshöjning. Den resursbesparing som kan uppnås på kort sikt är dock begränsad. Verket bedömer att det kommer att behövas en resursförstärkning om i vart fall en årsarbetskraft för att verket ska kunna fullgöra de nya arbetsuppgifterna.

Tillägg till Radio- och TV-verkets rapport

Vidaresändningsplikt i kabelnät

Sedan Radio- och TV-verket avlämnade rapporten Vidaresändningsplikt i kabelnät har frågan om upphovsrättslig ersättning vid vidaresändning av TV-kanaler varit föremål för fortsatta förhandlingar och diskussioner. Förhandlingarna mellan föreningen Copyswede och kabeloperatörer har dock förklarats strandade och medling har påkallats i enlighet med lagen (1980:612) om medling i vissa upphovsrättstvister. Copyswede har med verkan från och med 1 februari 2009 sagt upp samtliga vidaresändningsavtal. Till dess att förhandlingarna är klara erbjuder Copyswede samtliga operatörer tillfälliga tillstånd. Det slutliga pris som förhandlas fram mellan Copyswede och branschföreträdare kommer att tillgodoräknas samtliga operatörer med verkan från och med den 1 februari 2009. SVT kommer inte att ta betalt för egna rättigheter under den aktuella tillståndsperioden.

Det är i dagsläget oklart vilken påverkan de pågående förhandlingarna får för frågan om förutsättningarna i upphovsrättslagen ska vara uppfyllda för att vidare-sändningsplikt ska föreligga, t.ex. vad som händer om en operatör inte accepterar prisnivån och därför avstår från att vidare-sända de aktuella kanalerna. Radio- och TV-verket anser dock fortfarande att frågan om kostnadens storlek och fördelning bör lösas i upphovsrättslig ordning mellan berörda parter.

I avsnitt 4.5.2 Operatörens rätt att ta ut kostnader för anslutning i ovan nämnda rapport framhöll Radio- och TV-verket att operatören inte har någon laglig rätt att övervältra en upphovsrättskostnad på de boende eftersom det skulle stå i strid med bestämmelsen att sändningarna ska kunna tas emot utan kostnad för själva mottagningen (jfr. nuvarande 8 kap. 1 § radio- och TV-lagen). Radio- och TV-verket vill här förtydliga att frågan inte har prövats i något enskilt ärende eller i domstol eftersom någon sådan avgift fram till och med den 31 januari 2009 inte har varit aktuell. Verket har tolkat den nuvarande utformningen av lagstiftningen så, att övervältring av denna typ av kostnad inte är möjlig eftersom den inte kan anses ingå i sådana anläggnings- och driftskostnader som får övervältras på de boende.

I detta ärende har generaldirektören Björn Rosén beslutat. Verksjuristen Eva Bengtsson har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har även avdelningscheferna Peter Schierbeck och Kerstin Morast, utredaren Ulrika Köling samt handläggaren Birgitta Ivarson deltagit.

Björn Rosén

Eva Bengtsson